

ASM Kiviainespalvelu Oy
Kotimäentie 188
04150 Martinkylä

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

1. HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja hankkeesta vastaava

Kivimäen maanlajitus- ja louhintahanke. Hankkeesta vastaava on ASM Kiviainespalvelu Oy, jossa yhteyshenkilöinä ovat Antti Lempinen ja Sami Seppälä.

Yhteysviranomainen

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista

ASM Kiviainespalvelu Oy suunnittelee puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoa ja läjitystä Sipoon kunnassa sijaitsevalle määrälalle 753-423-8-1-M601. Alue sijaitsee Suomen Metsästysyhdistys ry:n Sipoon ampumaradan eteläpuolella noin 7 km Sipoon keskustasta kaakkoon. Porvoon kuntaraja kulkee alueen itäpuolella lähellä hankealuetta. Alueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria ja mahdollinen täyttömäärä enintään noin 3,9 miljoonaa m³tr. Läjitystoiminnan arvioitu kesto on kymmenen vuotta. Ennen maa-ainesten vastaanottoa alueelta louhitaan kiviainesta. Kiviaineksen ottaminen on mahdollista myös läjityksen kanssa samanaikaisesti.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kolmea vaihtoehtoa. Vaihtoehdot eroavat toisistaan mm. maanlajitusalueen täyttömäärän ja täyttöalueen muodon osalta.

VE 1: Yhtenäinen täyttöalue

Vaihtoehdossa VE 1 maanlajitusalueen pinta-ala on noin 20 ha ja täyttötilavuus noin 3,9 miljoonaa m³. Aluetta käytetään pilaantumattomien

ylijäämämaiden läjitykseen. Alueelle varataan myös mahdollisuus pienimuotoiseen pilaantumattomien ylijäämämaiden ja kivien välivarastointiin.

Vaihtoehdossa VE 1 täyttömäki tulee kohoamaan noin + 59 metriin mpy täyttäen +25–26 metrin korkeudessa hankealueen keskellä itä-länsisuunnassa sijaitsevan laaksoalueen. Kukkulan yhtenäinen yläosa luiskataan kaltevuuteen 1:20 ja täytön reunat kaltevuuteen 1:3.

VE 2: Kumpuileva täyttöalue

Vaihtoehdossa VE 2 maanläjitysalueen pinta-ala on noin 20 ha ja täyttötilavuus noin 3,7 miljoonaa m³. Aluetta käytetään pilaantumattomien ylijäämämaiden läjitykseen. Alueelle varataan myös mahdollisuus pienimuotoiseen pilaantumattomien ylijäämämaiden ja kivien välivarastointiin.

Vaihtoehdossa VE 2 täyttömäen pohjois- ja eteläosat kohoavat noin +60 metriin mpy ja kukkuloiden välinen itä-länsisuuntainen laakso täytetään noin tasolle +34 mpy. Vaihtoehdossa tasolle +34 tehtävän täytön etelä- ja pohjoispuolelle tulevien kukkuloiden yläosat luiskataan kaltevuuteen 1:20 ja täyttöalueen kaikki reunat kaltevuuteen 1:3.

VE 0: Hanketta ei toteuteta

Vaihtoehdossa VE 0 hanketta ei toteuteta, ja hankealue säilyy nykyisen kaltaisena. Hankkeen toteuttamatta jättäminen tarkoittaa, että ylijäämämaat ohjataan jollekin toiselle maanvastaanottoalueelle, mutta vaihtoehtoisia maanvastaanottoalueita ei tämän YVA-menettelyn yhteydessä selvitetä tarkemmin.

2. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN VIREILLETULO

Hankevastaava ASM Kiviainespalvelu Oy on 13.7.2023 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukseen (jäljempänä ELY-keskus) Sipoon Kivimäen maa-ainestenotto- ja maanläjityshanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Arviointiohjelman mukaan hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 11 b perusteella: jätteiden käsittelylaitos, jossa muuta kuin vaarallista jätettä sijoitetaan kaatopaikalle, joka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

3. ENNAKKONEUVOTTELU

Yhteysviranomaisen järjesti 20.4.2023 hankkeesta ennakkoneuvottelun edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat hankkeesta vastaavan ja yhteysviranomaisen lisäksi Sipoon kunta ja Porvoon kaupunki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Uudenmaan liitto ja Porvoon museo.

4. ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 24.8.2023 – 22.9.2023. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA. Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin Sipoon kunnalle ja Porvoon kaupungille julkaistavaksi verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Sipoon Sanomissa ja Uusimaa-lehdessä 24.8.2023 ja Östnyland-lehdessä 25.8.2023 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa Sipoossa Nikkilän kirjaston Sipooinfossa (Pohjoinen Koulutie 2, Sipoo), Porvoossa Palvelupiste Kompassissa (Rihkamatori B, Porvoo) ja Pasilan virastokeskuksen yhteisaulassa (Opastinsilta 12 A, Helsinki).

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 31.8.2023 klo 18–20 Nikkilän juhtatalolla Sipoossa. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä yksi henkilö.

5. ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle kahdeksan lausuntoa. Mielipiteitä ei tullut.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA.

Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Hanketta pidettiin kokonaisuutena kannatettavana ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisena. Ohjelmassa on tunnistettu hankkeen todennäköisesti merkittävimpiä vaikutuksia ja vaikutusalueiden rajoituksia. Tuotiin esille, että myös Porvoon puolelle kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida huolellisesti.

Lausunnoissa hankkeen toteutusvaihtoehtojen kuvausta pidettiin sekä riittävänä että riittämättömänä. Arviointiohjelmasta ei selviä louhinnan ja murskauksen kesto hankealueella, ja ne tulee kuvata arviointiselostuksessa. Louhinnan osalta korostettiin yhteisvaikutusten arviointia muiden toimintojen kanssa. Maanläjitysalueen rakenteiden vakavuustarkastelua pidettiin tärkeänä.

Vesienhallinta on kuvattu ohjelmassa hyvin yleisluontoisesti. Edellytettiin esitettyä tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa vaikutusten arviointia maanläjityksen vesistövaikutuksista. Hanketta pidettiin suunnitellun vesien käsittelyn ja johtamisen osalta kestävämmänä ja todennäköisesti tuhoisana Grindängsbäckenin palautuneen taimenen elinolosuhteiden säilymisen kannalta. Edellytettiin tarkastelua, miten toiminta järjestetään, jotta Grindängsbäckenin taimenkanta ei vaarannu. Hankkeen toteutettavuutta tulee peilata taimenen elinolosuhteiden säilymiseen ja huomioida toiminnan eri vaiheiden vaikutukset erikseen sekä kokonaisuutena. Hulevesien käsittelyssä tarvittavia järjestelmiä ei saa alkaa rakentaa ennen kuin niiden toteuttamisen vaikutukset on arvioitu ja toiminta suunniteltu siten, että haittoja alapuoliseen vesistöön ei aiheudu. Koska hankealueen läpi kulkeva oja putkitetaan, pidettiin tärkeänä selvittää hankkeen vaikutukset myös ojan yläpuolisiin pintavesialueisiin ja vesien virtaukseen.

Pohjavesivaikutusten arviointia pidettiin erityisen tärkeänä, mikäli louhinnat ulottuvat pohjavedenpinnan alapuolelle. Vaikutukset Mickelsbölen pohjavesialueeseen tulee huomioida. Talousvesikaivoihin kohdistuvaa vaikutusten arviointia pidettiin myös tärkeänä. Vaikutuksia tulee arvioida sekä talousveden määrään että laatuun.

Mikäli meluntorjunnalle on tarvetta, tulee melu mallintaa sekä meluntorjunnalla että ilman. Tärinävaikutusten selvittämistä lähimmissä häiriintyvissä kohteissa pidettiin tärkeänä. Pölyn osalta edellytettiin pölyn hallintatoimenpiteiden esittämistä arviointiselostuksessa.

Liikenteellisten vaikutusten riittävän laajaa tarkastelua painotettiin. Erityisesti tulee arvioida vaikutukset liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, ja tarkastella suurinta mahdollista liikennemäärää toiminnan aikana siinäkin tapauksessa, että louhinta vielä jatkuu ja maanläjitys on alkanut. Vaikutusten arvioinnissa tulee erityisesti huomioida maantie 148, joka on maakunnallisesti merkittävä tie.

17.10.2023

Hanke tulee toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu haittaa liikenneväylille ja liikennöinnille, väylien käyttäjille, väylien vakavuudelle tai kunnolle ja kunnossapidolle. Toiminnasta ei saa aiheutua kappaleiden sinkoutumisvaaraa ympäristön väylille.

Mikäli hanke edellyttää tierakenteiden tai maantien alittavien rumpujen parantamistoimenpiteitä tai uusia liittymiä, toteutetaan ne hankkeesta vastaavan kustannuksella. Hulevesien johtamisesta teiden tai radan sivuoihin on sovittava erikseen. Todettiin, että ylivuoto- ja tyhjennysvesien johtaminen on suunniteltava hyvin sekä muistutettiin hulevesisuunnittelun tärkeydestä. Lisäksi muistutettiin toimivaltaisista viranomaisista koskien tiealueella toimimista ja liittymälupia.

Todettiin, että alue on voinut olla soveliasta elinympäristöä mm. metsolle ja harmaasulkukotilolle. Hakatun metsäalueen luontoarvojen ja lajitietojen selvittämistä sekä luontovaikutusten arviointia pidettiin tärkeänä. Luontoselvitysten osalta tulee hyödyntää maakuntakaavoituksessa tuotettua Uudenmaan ekologisten verkostojen selvitystä (2018) sekä tietokantaa maakunnallisesti arvokkaista luontokohteista (LAKU). Porvoon osalta tuotiin esille osayleiskaavatyön yhteydessä laadittu luontoselvitys, joka tulokset tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa.

Lausunnoissa tuotiin esille vieraslajien leviämisen riski maanläjityshankkeessa. Pidettiin tärkeänä varmistaa, ettei kuormien mukana siirry haitallisia vieraslajeja uusille alueille. Edellytettiin vieraslajien torjunnan toimenpidesuunnitelmaa.

Maakuntakaavatilannetta koskevaa kuvausta tulee täsmentää ja maakuntakaavojen nimet on korjattava. Hankealueelle sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetut merkinnät on tarpeellista todeta. Maankäytön osalta todettiin olevan tarpeen selvittää YVA-menettelyn yhteydessä hankkeen poikkeusluvan ja suunnittelutarveratkaisun tarve. Porvoon osalta täsmennettiin vireillä olevan osayleiskaavan tilanne.

Maisemavaikutusten arviointia korostettiin, koska hanke voi muuttaa maisemaa merkittävästi erityisesti yhdessä Slåttilidenin hankkeen kanssa. Maisemavaikutusten arviointimenetelmiä pidettiin riittävinä.

Yhteisvaikutusten arviointia pidettiin tärkeänä erityisesti liikenteen, melun, pölyn ja tärinän osalta. Selostuksessa tulee kuvata, mitä toimintaa hankkeesta vastaavan on tarkoitus harjoittaa moottoriradan eteläpuolen kiviainesalueella ja huomioida tarvittaessa myös tämä toiminta yhteisvaikutusten arvioinnissa.

6. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO ARVIOINTIOHJELMASTA

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Arviointiohjelman hankekuvauksessa on keskitytty maanlajitystoimintaan, ja maa-ainestenotto on kuvattu puutteellisesti. Ennakkoneuvotteluaineiston mukaan hankkeen kahden louhinta-alueen yhteenlaskettu maa-ainesten ottomäärä on noin 1,7 milj. m³ltr (sis. pintamaat), mikä on huomattava määrä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata hankkeen edellyttämän maa-ainestenoton kokonaismäärä sekä vuosittainen ottomäärä, sisältäen myös pintamaiden osuuden maa-ainesten kokonaismäärästä. Selostuksessa tulee esittää louhinnan sekä siihen liittyvän murskaustoiminnan aikataulu, toteutus ja vaiheistus. Hankekuvauksessa on esitetty vain maanlajitystoiminnan edellyttämät raskaan liikenteen kuljetusmäärät ja ne tulee esittää myös maa-ainestenottoiminnan osalta. Maa-ainestenotto- ja murskausmäärät tulee sisällyttää hankkeen vaihtoehtojen kuvaukseen.

Arviointiohjelman mukaan hanke on YVA-velvollinen vain maanlajitystoiminnan osalta, koska hankkeessa läjitetään maa-aineksia yli 50 000 tonnia vuodessa. Mikäli vuosittainen maa-ainesten ottomäärä ylittää 200 000 m³ltr tai ottamisalueen pinta-ala on yli 25 ha, tulee hankkeen YVA-menettely sovellettavaksi myös maa-ainesten oton nojalla. Tässä tapauksessa molemmat YVA-hankeluettelon kohdat tulee tuoda esille arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelman mukaan kiviaineksen ottoa ja ylijäämämaiden vastaanottoa on todennäköisesti mahdollista harjoittaa samanaikaisesti. Kuitenkin toisaalla ohjelmassa todetaan, että maanvastaanottotoiminta voidaan aloittaa heti maa-aines- ja ympäristölupapäätöksen ja valmistelevien töiden jälkeen, arvon mukaan alkuvuodesta 2025. Maanvastaanottoalueen käyttöajaksi on arvioitu vaihtoehdosta riippuen noin kymmenen vuotta. Arviointiohjelman perusteella jää epäselväksi, miten louhinta ja läjitys limitetään ajallisesti, ja miten maanlajitys voitaisiin aloittaa heti lupapäätöksen lainvoimaistuttua, kun maanlajitys kuitenkin edellyttää louhintaa. Selostuksesta tulee käydä ilmi, miten hanke vaiheistetaan, ja mikä on hankkeen arvioitu pituus huomioiden myös sen edellyttämä louhinta.

Hankkeen molemmissa toteutusvaihtoehdoissa täyttöalueen länsipuoliselta valuma-alueelta tulevat pintavedet ohjataan täytön ali Mossakärrensäckenia pitkin 1000 mm:n erityisvahvistetussa rummussa. Täytön paksuus rummun päällä on vaihtoehdossa 1 noin 33 metriä ja vaihtoehdossa 2 noin kahdeksan metriä. Täyttö asettaa erityisen suuria haasteita rummun korjaukselle tai uusimiselle mahdollisen vaurion sattuessa tai rummun käyttöään päättyessä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata esitetty putkirakenne ja perusteet sille, miksi putken päälle täyttämässä ei

katsota olevan onnettomuusvaaraa. Mikäli asiaa ei pystytä perustelemaan riittävän hyvin, katsoo yhteysviranomaisen, että YVA-menettelyyn tulee sisällyttää myös vaihtoehto, jossa rummun päälle ei tule sellaista täyttöä, joka estää rummun korjaamisen tai uusimisen. Näin vältettäisiin myös tilanne, että YVA-menettelyssä ei olisi ollut mukana yhtään toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa, mikäli nyt esitetyt vaihtoehdot todetaan toteuttamiskelvottomiksi joko YVA-menettelyn yhteydessä tai myöhemmin lupavaiheessa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelmassa on todettu, että maanläjitys edellyttää ympäristölupaa ja kiviaineksen otto maa-aineslupaa. Yhteysviranomaisen tarkentaa, että myös kiviaineksen louhinta ja murskaus edellyttävät ympäristölupaa, mikäli niiden kesto on yli 50 vuorokautta. Maa-ainestenoton maa-aineslupa sekä louhinnan ja murskauksen ympäristölupa käsitellään maa-aineslain (MAL; 555/1981) 4a §:n ja ympäristönsuojelulain (YSL; 527/2014) 47a §:n mukaisessa yhteiskäsittelymenettelyssä. Maanläjitystoiminnan ympäristölupaa tulee hakea samalla, kun haetaan lupaa louhinnalle ja murskaukselle, mikäli toiminnoilla on tekninen ja toiminnallinen yhteys (YSL 41§). Asia tulee täsmentää arviointiselostukseen.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Pintavedet ja kalasto

Arviointiohjelmassa on tunnistettu maanläjityksen vaikutukset maankaatopaikan hule- ja suotovesiin. Puutteena esitetyssä arvioinnissa on, että hankealueen kallioulouhinnan vaikutuksia hulevesiin ja vastaanottaviin vesistöihin ei ole huomioitu. Alueen rakentamisen aikainen hulevesien johtaminen ja käsittely tulee kuvata arviointiselostuksessa ja esittää riittävät lieventämistoimenpiteet louhosalueille tyypillisten kiintoaines- ja typpipäästöjen haittavaikutuksille. Typpipäästöt on mahdollista arvioida laskennallisesti louhinnassa käytettävien räjähteiden määrästä.

Maanläjitysalueen hule- ja suotovedet on suunniteltu johdettavan lohkoittain neljän erillisen laskeutusaltaan kautta Mossakärrsbäckenin puroon. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa tulee tarkastella myös altaiden yhteyteen sijoitettavien kiinto- ja haitta-aineita pidättävien pato- tms. rakenteiden käyttöä ja hyötyjä vesien käsittelyssä. Pintavesivaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös Mossakärrsbäckenin uoman ruoppauksien ja laskeutusaltaiden rakentamisen vaikutukset, altaiden riittävän viivytyksajan ja teholtaan parhaan rakenteen arviointi sekä vesistöön jatkossa johdettavan maankaatopaikkaveden määrän ja laadun arviointi. Laskeutusaltaita

17.10.2023

koskevassa tarkastelussa on otettava huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset sadantaan ja sateiden voimakkuuteen.

Mikäli Mossakärrensbackenin-Grindängsbäckenin purosta ei ole saatavilla olemassa olevaa vedenlaatutietoa, tiedot vesistön keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista muuttujista on selvitettävä näytteenotoin.

Hankkeen vaikutukset Mossakärrensbacken-Grindängsbäckenin taimenelle ja muulle kalastolle tulee arvioida. Taimenen elinympäristöä tulee pyrkiä suojelemaan vältettävissä olevalta haitta-ainekuormitukselta. Hankkeen toteutettavuutta tulee tarkastella suhteessa taimenen elinolosuhteiden säilymiseen. Tarkastelussa tulee huomioida toiminnan eri vaiheiden vaikutukset sekä erikseen että kokonaisuutena.

Tulvariski

Hankealueen läpi länsi-itä -suunnassa kulkevan uoman valuma-alue on suunnitellun läjityksen kohdalla n. 4,6 km². Uoma virtaa alueen lävitse noin korkeustasolla N2000 +25...26 metriä. Yläpuolisen valuma-alueen vedet johdetaan täyttöalueen ali rummussa noin 300 metrin matkalta, ja täytön paksuus on vaihtoehdosta riippuen 8–33 metriä. Rummun mahdollisen romahduksen seurauksena veden virtaus täyttöalueen alitse estyisi. Tällöin vedenkorkeus täytön yläpuolisella valuma-alueella voisi nousta noin tasolle +30 metriä (N2000), ennen kuin valumavesille löytyisi uusi virtausreitti noin 1,5 kilometrin päässä hankealueesta lounaaseen. Tällöin täyttöalueen yläpuoliselle valuma-alueelle voisi muodostua laajimmillaan n. 1,1 km² tulva-alue, vesisyvyydeltään 0–4 metriä. Tulvavesi aiheuttaisi laajaa vahinkoa maa- ja metsätalousalueille sekä tiestölle.

Laajimman mahdollisen tulva-alueen muodostumiseen kuluisi huomattavasti aikaa ja käynnistettävien korjaustoimien myötä skenaariota voidaan pitää epätodennäköisenä. Romahtaneen rumpuputken korjaamisen voidaan kuitenkin arvioida olevan erittäin haastavaa johtuen paksusta maatäytöstä erityisesti vaihtoehdon VE1 kohdalla. Ympäristövaikutusten arviointiin tulee sisällyttää selvitys tulvariskistä mahdollisen vaurion sattuessa. Vesilain mukaan hankkeesta ei saa aiheutua haittaa yläpuolisten alueiden kuivatukselle tai veden vähyyttä alapuoliselle virralle. Putki on mitoitettava ja suunniteltava niin, ettei se aiheuta padotusta eikä estä veden ja vesieliöiden kulkua. Vaikka rumpu mitoitettaisiin kestävämmän kymmenien metrien maatäytöt, tulee rumpurakenteen haasteelliseen saneeraukseen varautua sen arvioidun käyttöiän puitteissa.

Maa- ja kallioperä sekä pohjavedet

Hankeella on suora vaikutus maa- ja kallioperään, kun alueelta poistetaan pintamaat, kiviaines louhitaan ja tilalle läjitetään maa-ainesta. Arviointiohjelmassa on tuotu esille maa- ja kallioperään kohdistuvien

vaikutusten arviointimenetelmiä, ja tunnistettu mahdollisia maanläjityksestä aiheutuvia riskejä. Arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota maanläjitysalueen rakenteiden vakavuustarkasteluun. Hankkeessa tulee arvioida, millä edellytyksillä esitetyt rakenteet on mahdollista toteuttaa siten, ettei niistä aiheudu haittaa ympäristölle esimerkiksi sortumien tai liukupintojen muodossa.

Arviointiohjelman mukaan lähimmät pohjavesiputket (7 kpl) sijaitsevat Mömossenin jäteaseman reunoilla ja niistä ei olisi viime vuosina mitattu pohjaveden pinnankorkeuksia. Yhteysviranomaisen toteaa, että Mömossenin jäteaseman tarkkailuputkista mitataan pohjaveden pinnankorkeus jokaisella näytteenotokerralla kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi läheisillä ampumaradoilla on yhteysviranomaisen tietojen mukaan pohjavesiputkia ja -kaivoja. Arviointiselostusvaiheessa tulee selvittää lähimmät pohjaveden tarkkailupisteet ja vaikutusten arvioinnissa tulee hyödyntää pohjavesitarkkailujen tuloksia.

Muuten esitetty pohjavesivaikutusten arviointi on asianmukainen. Mikäli louhinta ulottuu pohjavedenpinnan alapuolelle, tulee pohjavesivaikutukset arvioida erityisen huolellisesti. Talousvesikaivoihin kohdistuvien vaikutusten osalta tulee huomioida sekä talousveden laatu että määrä.

Melu

Hankkeen meluvaikutuksia tullaan arvioimaan melumallinnuksien ja toiminnan aiheuttamat melutasot selvitetään erikseen kiviaineksen louhinnan ja murskauksen osalta sekä läjitystoiminnan osalta. Ohjelman mukaan mallinnukseen valitaan tilanteet, jossa vaihtoehdon toiminnan aiheuttama melu ympäristössä arvioidaan olevan suurimmillaan. Lähtökohtaisesti esitetyt selvityksiä voidaan pitää riittävinä.

Arviointiselostuksessa tulee esittää perustelut kunkin laskentatilanteen valinnalle, ja laskennoissa tulee esittää meluavien toimintojen sijoittuminen ja korkeusasema. Lisäksi tulee esittää laskennoissa käytetyt laitteiden äänitehotasot ja toiminta-ajat. Arviointiohjelmassa esitettyä selvitysalueen rajausta sekä eri melulähteiden yhteismelutarkastelua voidaan pitää riittävinä. Vaikka hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole häiriintyviä kohteita, tulee toiminnasta aiheutuvan melun leviämistä estää BAT- (paras käyttökelpoinen tekniikka) ja BEP- (ympäristön kannalta paras käytäntö) periaatteiden mukaisesti. Melun leviämistä estävien lieventämistoimien vaikutukset tulee esittää mallintamalla.

Pöly

Hankkeesta aiheutuvia pölyvaikutuksia tullaan arvioimaan asiantuntijatyönä aikaisempia kokemuksia ja seurantatietoja hyödyntäen. Esitettyä tarkastelua voidaan pitää riittävinä huomioiden alueen sijainti ja toiminnan luonne. Arvioinnissa tulee huomioida hankkeen eri vaiheet,

louhinta ja täyttö sekä niiden erot pölyn muodostumisessa. Selostuksessa tulee myös esittää arviot syntyvän pölyn määrästä hankkeen eri vaiheissa/toiminnoilla. Myös maa-ainesten kuljetuksista ja muusta liikenteestä aiheutuva pölyäminen tulee huomioida. Arviointiohjelmassa esitetty pölyvaikutusten selvitysalueen raja on riittävä.

Ohjelmassa ei ole esitetty tarkemmin, miten pölyn osalta mahdolliset yhteisvaikutukset alueen muiden toimijoiden ja toimintojen kanssa selvitetään. Tätä tulee tarkentaa selostuksessa. Selostuksessa tulee esittää myös selkeästi ne keinot, joilla pölyn syntymistä ja leviämistä hankkeen eri toiminnoista ja sen eri vaiheissa aiotaan estää.

Tärinä

Arviointiohjelmassa ei käsitellä tärinää, eikä tuoda esille, miten sen vaikutuksia selvitetään. Louhinnasta ja kuljetuksista aiheutuu tärinävaikutuksia ympäristöön. Vaikka alue sijaitsee suhteellisen kaukana häiriintyvistä kohteista, tulee arviointiselostuksessa tuoda esille, miten tärinä on huomioitu vaikutusarviointissa ja millä perusteilla tarkempia tärinäselvityksiä ei laadita.

Liikenne

Arviointiohjelman mukaan suunniteltu maanläjitys aiheuttaa liikennettä noin 50 raskasta ajoneuvoa, eli noin 100 edestakaista ajotapahtumaa, vuorokaudessa. Arviointiohjelmassa on käsitelty vain maanläjitystoiminnan liikennemääriä, mutta maa-ainesten ottotoiminnan liikennemääristä ei ole esitetty arviota. Arviointiselostuksesta tulee käydä ilmi arvio koko hankkeen ja sen eri toimintojen (louhinta, läjitys) aikaisista liikennemääristä.

Hanke tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että siitä ei aiheudu haittaa liikenneväylille ja liikennöinnille, väylien käyttäjille, väylien vakavuudelle tai kunnolle ja kunnossapidolle. Louhinnasta tai muusta toiminnasta ei saa aiheutua kappaleiden sinkoutumisvaaraa ympäristön väylille.

Hankealueen ja maantien 148 (Öllytie) liittymän toimivuutta ja mahdollisten parantamistoimien tarvetta on tarkasteltava arviointimenettelyn yhteydessä. Lisäksi tulee tarkastella tierakenteiden tai maantien alittavien rumpujen parantamistoimien tarve. Hankealueen yhteyteen on jatkosuunnittelun aikana suunniteltava riittävät raskaan liikenteen odotus- ja pysäköintialueet.

Hulevesien johtamisesta teiden tai radan sivuojiin on sovittava erikseen. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston ohje 5/2013 "Teiden ja ratojen kuivatuksen suunnittelu". Hankkeen jatkosuunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on huomioitava myös muut Väyläviraston arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa (19.9.2023) esille tuodut asiat.

17.10.2023

Luonto ja luonnonsuojelu

Arviointiohjelman mukaan hankealueen kasvillisuutta ja luontotyypppejä on kartoitettu osittain vuonna 2022 tehdyn luontoselvityksen yhteydessä ja alue selvitetään kokonaisuudessaan kesällä 2023 tehtävillä maastokäynneillä, joiden yhteydessä tarkkaillaan yleisesti myös alueen muuta eläimistöä ja elinympäristöjä. Maastokäynneillä keskitytään erityisesti viitasammakon, kirjoverkkoperhosen ja harmaasulkukotilon esiintymiseen alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Yhteysviranomaisen katsoo esitettyjen maastoselvitysten olevan riittäviä.

Hankkeen vaikutukset eläinten liikkumiseen ja ekologiin yhteyksiin alueella tulee arvioida. Luontovaikutusten arvioinnissa tulee hyödyntää maakuntakaavoituksessa tuotettua Uudenmaan ekologisten verkostojen selvitystä (2018) sekä tietokantaa maakunnallisesti arvokkaista luontokohteista (LAKU). Myös Kilpilahden, Kullon ja Mickelsbölen osayleiskaavatyön yhteydessä 21.6.2023 valmistunutta luontoselvitystä tulee hyödyntää, ja tuoda selvityksen luontokohteet esille myös arviointiselostuksessa. Selvityksessä Mossakärnsbäcken, johon pintavedet maanlajitysalueelta kulkeutuvat, on arvioitu paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi.

Kaavoitus ja maankäyttö

Maakuntakaava

Arviointiohjelmassa on todettu, että hankealueella on Helsingin hallinto-oikeuden syyskuussa 2021 tekemällä päätöksellä voimaan tullut Uusimaa-kaava 2050 sekä neljännen vaihemaakuntakaavan tuulivoimaratkaisuu. Yhteysviranomaisen toteaa, että Uusimaa-kaava on hankealueen kohdalla viralliselta nimeltään Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, ja se on tullut lainvoimaiseksi 13.3.2023 korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä.

Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavassa hankealueelle on osoitettu merkintä maa-aineshuollon kehittämisalueesta, mikä on todettu arviointiohjelmassa. Tämän lisäksi maakuntakaavassa hankealueelle ja sen välittömään läheisyyteen on osoitettu ampumarata-alue, maakunnallisesti merkittävä tie, maakaasun runkoputki sekä metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä. Hankealuetta koskevat myös maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset. Maakuntakaavatilannetta koskeva kuvaus tulee täsmentää ja maakuntakaavan nimi korjata arviointiselostukseen. Myös hankealueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetut merkinnät on tarpeellista todeta arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että hanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaava

Alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Sipoon yleiskaava 2025. Yleiskaavan päivittäminen on käynnissä. Voimassa olevassa yleiskaavassa hankealue on pääkäyttötarkoitukseltaan laajaa yhtenäistä metsäaluetta / metsätalousvaltaista aluetta, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä (MLY) sekä hyvin pieneltä osalta erityisaluetta (E). MLY-määräyksen mukaan *merkinnällä osoitetaan pääasiassa metsätalouskäytössä olevia, pinta-alaltaan laajoja ja yhtenäisiä metsäalueita, jotka ovat seudullisen ekologisen verkoston kannalta merkittäviä. Alueiden sisään jää myös vesialueita. Alueita käytetään pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi myös muihin tarkoituksiin, kuten maanviljelyyn, haja-asutusluontoiseen rakentamiseen ja loma-asumiseen. Metsien hoitaminen ja käyttäminen alueella perustuu metsälain säädöksiin. Alueen suunnittelussa tulee turvata metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytykset. Alueen säilyminen yhtenäisenä tulee turvata välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaista, pysyvää tai muuta merkittävää pitkäkestoista haittaa. Alueelle voidaan toteuttaa ulkoilu- ja virkistysreittejä sekä virkistystä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Reittien sijoittelussa tulee ottaa huomioon alueen luontoarvot. Toteuttamisen tulee perustua yksityiskohtaiseen suunnitelmaan.*

Arviointiohjelmassa todetaan, että hanke ei ole keväällä 2023 järjestetyn ennakkoneuvottelun perusteella Sipoon voimassa olevan yleiskaavan vastainen. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että asia ei ollut ennakkoneuvottelun perusteella yksiselitteinen. Arviointiselostuksessa tulee tutkia hankkeen yleiskaavan mukaisuus ja arvioida mahdollisen yleiskaavamutoksen tai asemakaavan laatimisen, poikkeusluvan tai suunnittelutarveratkaisun tarve. Arvioinnissa tulee erityisesti tarkastella yleiskaavan määräys alueen säilymisestä yhtenäisenä välttämällä alueen pirstomista sekä määräys metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytysten turvaamisesta. Lisäksi tulee tarkastella kaavamääräyksen kohta, joka koskee alueen toteuttamista yksityiskohtaisen suunnitelman kautta.

Hankealueelle on osoitettu myös ampumaradan suojavyöhyke (ea), jonka määräyksen mukaan *ampumaradan ympärille tulee jättää riittävä suoja-alue toiminnan aiheuttaman melun ja muiden ympäristöhäiriöiden takia. Alueelle rakentamisen tulee perustua yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Alueen järjestelyssä on erityistä huomiota kiinnitettävä ympäristönsuojeluun. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointimenettelyn yhteydessä tulee arvioida, missä määrin hanketta voi koskea määräyksen kohta siitä, että rakentamisen tulee perustua yksityiskohtaisempaan suunnitteluun.*

17.10.2023

Arvioinnissa tulee huomioida myös vaikutukset Porvoon maankäyttöön ja kaavoitustilanteeseen hankealueen tuntumassa. Hankkeen vaikutusalueen vireillä olevat kaavat tulee tuoda esille arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa todetaan, että alueella on vireillä useita osayleiskaavoja. Ilmaisu jää epäselväksi, kun ohjelmassa ei kerrota alueen lähistöllä olevan vireillä muita osayleiskaavoja kuin Porvoossa Sipoon kuntarajalla oleva osayleiskaava. Porvoon vireillä oleva kaava on Kilpilahden, Kulloon ja Mickelsbölen osayleiskaava, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma, lähtökohdat ja alustavat tavoitteet ovat lausunnonantohetkellä nähtävillä.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Vaikutukset maisemaan on tunnistettu yhdeksi hankkeen keskeisimmistä vaikutuksista. Nykyinen maanpinnan taso hankealueella on arviointiohjelman mukaan tasolla +25...+44 ja tulee hankkeen toteutuessa nousemaan tasolle +59...+60 eli selvästi nykyistä korkeammalle. Myös läheisessä Slåttilidenin hankkeessa maa-aineksia suunnitellaan läjitettävän tasolle +60 nousevaan valliin. Maisemavaikutusten arvioinnissa on tärkeää tarkastella erityisesti näiden hankkeiden yhteisvaikutusta sekä lähi- että kaukomaisemassa.

Hankealueelle tehdään arkeologinen inventointi. Ohjelman tiivistelmässä on todettu, että inventointi painottuu kivikauteen ja rautakauteen. Jälkimmäinen tulee korjata pronssikaudeksi.

Ilmastovaikutukset

Arviointiohjelmassa on todettu, että hankkeen käytön aikaisia päästöjä ei arvioida, koska niihin ei voida tällä hankkeella tai sen vaihtoehdoilla vaikuttaa. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmastovaikutusten arvioinnin tulee kattaa myös hankkeen käytön aikaiset ilmastovaikutukset. Arvioinnin tarpeellisuuteen ei vaikuta kokemus siitä, voidaanko vaikutuksia lieventää. Annettujen tietojen perusteella mahdollisesti tai todennäköisesti merkittäviä ilmastovaikutuksia syntyy etenkin hankkeen toimintavaiheessa liittyen maa-ainestenoton ja maanläjityksen kuljetusten päästöihin. Hankkeen elinkaaren aikaiset ilmastovaikutukset on arvioitava vähintään kokoluokka-arvioiden perusteella. Arvioinnissa on tarkasteltava louhintaan, räjäytyksiin, työmaatoimintoihin, maanvastaanottoon, murskaukseen ja kuljettamiseen liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä ja muita ilmastovaikutuksia. Myös välivarastointiin liittyvät kuljetuksen ja massojen siirtelyn päästöt on arvioitava. Laskelmat, kokoluokka-arviot ja laadulliset tarkastelut on tehtävä hankkeen eri vaiheille kummallekin hankevaihtoehdolle. Arvioinnissa on selkeästi eriteltävä hankkeen rakennusvaihe, toimintavaihe ja käytöstä poisto. Arvioinnin lähtöoletukset ja menetelmät tulee kuvata sanallisesti siten, että on yleisellä tasolla ymmärrettävää, miten vaikutukset on arvioitu ja millaisiin perusteltuihin rajauksiin laskelmat ja laadullisemmat

tarkastelut perustuvat. Ilmastovaikutusten arviointiin liittyvät epävarmuustekijät, kuten arviointiohjelmassa mainitut käyttövoimat, tulee kuvata.

Arvioinnissa voidaan käyttää Suomen ympäristökeskuksen päästötietokannan (<https://co2data.fi/rakentaminen/>) tietoja, esimerkiksi maansiirtoautojen päästökertoimia. Laskenta voidaan tehdä massojen määrän sekä oletettujen kuljetusmatkojen perusteella. Arviointiin on sisällytettävä edestakaisen liikenteen vaikutukset ja arvioinnissa käytetty kuljetusmatkojen pituus on perusteltava hyvin. Vaihtoehtoisia skenaarioita voidaan käyttää vaikutusten lieventämiskeinojen tutkimiseen.

Hankkeen rakentamisen aikaiset ilmastovaikutukset tulee arvioida. Arvioinnissa tulee huomioida maaperän hiilivaraston menetys sekä tulevaisuudessa menetetty hiilinielu, kun maa on muussa käytössä kuin metsänä. Arviointiohjelman mukaan päästöjen lieventämiskeinoina tutkitaan mm. poistettavan runkopuun käyttötapoja, ja todetaan mahdollisuutena leikata hankkeen päästöjä hyödyntämällä runkopuu erilaisissa pitkäkestoisesti hiiltä sitovissa puutuotteissa, kuten puutaloissa. Koska hankealue on jo pääosin hakattu, ja alueelta kaadetaan enää jäljellä oleva vähäinen nuori puusto/vesakko, ei edellä esitetty lieventämistoimenpide ole perusteltu. Yleisen laskentatavan mukaan hakkuiden päästöjen katsotaan syntyvän hakkuuhetkellä, joten jo syntyneitä päästöjä ei voida vähentää myöhemmin.

Ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon hanketta koskevat suunnitelmat ja ohjelmat sekä myös ympäristölliset tavoitteet, kuten Uudenmaan maakunnan tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Arvioinnissa on myös huomioitava, että kaikessa toiminnassa tulisi ensisijaisesti ehkäistä jätteen syntymistä ja edistää materiaalien kierrätettävyyttä. Tähän ohjataan mm. jätelain (646/2011) 8 §:ssä, jossa viitataan yleiseen velvollisuuteen etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa. Samassa yhteydessä tulisi mainita myös kansallinen kiertotalouden strateginen ohjelma ja EU:n kiertotalouden toimintaohjelma. Arvioinnissa tulee tunnistaa myös hankkeen ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarpeet sekä ilmatoriskit.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyvyys

Arviointiohjelmassa todetaan, että maanläjitys- ja louhintahankkeissa vaikutukset ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen tai terveyteen voivat johtua liikenteen, työkoneiden ja eri toimintojen melusta, pölystä ja tärinästä, vaikutuksista maisemaan ja virkistysmahdollisuuksiin sekä muutoksista alueiden arvostuksessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että edellä lueteltujen lisäksi myös talousvesikaivojen vedenlaatu tulee huomioida terveyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Arviointiohjelman tiivistelmän mukaan lähimmät vapaa-ajan rakennukset sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä täyttöalueen reunasta, mutta sivulla 42 todetaan, että lähin vapaa-ajan rakennus sijaitsee noin 700 metrin etäisyydellä. Etäisyys tulee tarkistaa. Yhteysviranomaisen tietojen mukaan alle puolen kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta sijaitsee myös partiolaisten käyttämä rakennus, joka on arviointiohjelmassa osoitettu merkinnällä ”muu rakennus”. Hankkeen vaikutukset tähän lähimpään häiriintyvään kohteeseen tulee huomioida.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelman kappaleessa 5 on lueteltu hankkeen lähellä olevia muita hankkeita ja toimintoja. Näitä ovat Öljytien ja Sköldvikin radan liikennöinti, läheiset Suomen Metsästysyhdistys ry:n ja Sibbo Skyttegille ry:n (SSG) ampumaradat, Rosk'n Roll Oy:n Mömossenin jäteasema, Sipoon Moottorikerhon toiminta, Kulloon kivimurskaamon toiminta, BJ-Eklundin kantojen ja maan käsittelyalue Öljytien itäpuolella sekä Slåtlidenin murskaamoalue, jonka toiminta ei ole vielä alkanut. Kappaleessa 10 (Yhteisvaikutusten arviointi) todetaan, että yhteisvaikutuksia tarkastellaan erityisesti Slåtlidenin hankkeen, läheisten ampumaratojen, moottoriurheiluradan, kalliomurskausaluiden, jäteaseman ja muiden etenkin melua, liikennettä ja vesistöön kulkeutuvia päästöjä aiheuttavien hankkeiden tai toimintojen kanssa. Tässä yhteydessä olisi tullut tuoda ilmi yksiselitteisesti, mitkä hankkeet huomioidaan yhteisvaikutusten arvioinnissa. Epäselväksi esimerkiksi jää, mitä tarkoitetaan muilla hankkeilla ja mitä kalliomurskausaluita huomioidaan. Tätä tulee tarkentaa arviointiselostukseen. Selostuksessa tulee myös tuoda esille, mitä toimintaa hankkeesta vastaavalla on tarkoitus harjoittaa moottoriurheiluradan eteläpuolisella alueella, ja miten se huomioidaan yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Arviointiohjelmassa todetaan, että Slåtlidenin hankkeen, ampumaratojen, moottoriurheiluradan, kalliomurskausaluiden ja jäteaseman perusliikenne on jo mukana Öljytien liikennemäärissä. Kuitenkin toisaalla ohjelmassa on todettu asianmukaisesti, että Slåtlidenin hanke ei ole vielä käynnistynyt, joten hanke ei tuota vielä liikennettä Öljytielle.

Arviointiohjelman mukaan yhteisvaikutuksia tarkastellaan pääasiallisesti pöly-, liikenne- ja meluvaikutusten osalta. Yhteysviranomaisen korostaa yhteisvaikutusten osalta myös maisemavaikutusten arviointia.

Yhteysviranomaisen tietojen mukaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston käsittelyssä on GRK Suomi Oy:n ympäristölupahakemus jättemateriaalien hyödyntämiseksi SSG:n ampumaradan valleissa. Mikäli hankkeelle myönnetään ympäristölupa, ajoittunee se myös lähivuosiin ja on kestoaltaan 3–5 vuotta. Hakemuksen mukaan toiminnan liikennemääräksi on arvioitu

5000–7000 raskasta ajoneuvoa vuodessa. Tämä liikenne tulee käyttämään myös Öljytietä jäteaseman liittymän kautta.

Hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset

Ohjelmassa on listattu, mitkä vaikutukset arvioinnissa huomioidaan ja esitetty, että hankkeen olennaisimmat vaikutukset ovat todennäköisesti liikenteeseen, maisemaan, meluun ja ihmisiin kohdistuvat vaikutukset. Yhteysviranomaisen korostaa edellä mainittujen lisäksi myös pintavesiin ja kalastoon sekä kaavoitukseen kohdistuvien vaikutusten arviointia sekä pölyvaikutusten arviointia. On kuitenkin huomioitava, että käsitys eri vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista sekä niiden merkittävydestä muodostuu lopullisesti vasta vaikutusten arvioinnin aikana. Selostuksesta tulee käydä ilmi tehtyihin vaikutusarviointeihin liittyvät epävarmuustekijät sekä haittojen lieventämistoimenpiteiden vaikutukset arvioituun merkittävyteen.

Muita huomioita

Arviointiohjelmassa on seuraavia epä johdonmukaisuuksia ja virheitä, jotka tulee tarkastaa ja korjata selostukseen:

- Arviointiohjelman tiivistelmässä käytetään täyttömaan tilavuusyksikkönä sekä kiintokuutiometrejä että kuutiometrejä. Merkintä tulee yhdenmukaistaa.
- Arviointiohjelman tiivistelmän mukaan alue sijaitsee noin seitsemän kilometrin etäisyydellä Sipoon keskustasta, mutta sivulla 42 todetaan, että alue sijoittuu yli neljän kilometrin etäisyydelle Nikkilästä.
- Arviointiohjelmassa todetaan, että lähimmät lomarakennukset sijaitsevat Porvoon kunnan puolella, hankealueen ja Öljytien (seututie 148) itäpuolella. Rakennukset sijaitsevat kuitenkin Öljytien länsipuolella.
- Arviointiohjelmassa on maininta, että lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat yli kahden kilometrin päässä hankealueesta, mutta kuvan 11 mukaan ne sijaitsevat kuitenkin alle kahden kilometrin päässä.
- Arviointiohjelmassa on käytetty nimitystä Flyholmarnan ampumarata. Kyseessä on Sibbo Skyttegille ry:n (SSG) ampumarata, ja tätä nimitystä on syytä käyttää arviointiselostuksessa.

YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa esitetyt osallistumisjärjestelyt ovat riittävät. Ohjelmavaiheen yleisötilaisuudessa esille nousseet aiheet on syytä huomioida vaikutusten arvioinnissa ja selostuksen laadinnassa.

Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointityötä tekevät henkilöt koulutustaustoineen. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen. Mikäli työryhmässä tapahtuu merkittäviä muutoksia, tulee muutokset tuoda esille arviointiselostuksessa.

7. ARVIOINTIOHJELMALAUSUNNON TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/uusimaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/ASMKiviainespalveluKivimakiYVA.

8. SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on **8000 euroa**.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että arviointiohjelmasta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä. Linkki myyntilaskutusta koskevaan oikaisuvaatimusohjeeseen:

<https://www.keha-keskus.fi/tehtavat-ja-palvelut/oikaisuvaatimus-ja-muutoksenhaku>

9. SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

17.10.2023

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristö- keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2023 (1357/2022) 2 §.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Reetta Suni ja ratkaissut ylitarkastaja Erika Heikkinen.

Jakelu

Hankkeesta vastaava

Tiedoksi

Lausunnon antajat

Tämä asiakirja UUELY/4010/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/4010/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suni Reetta 17.10.2023 12:51

Ratkaisija Heikkinen Erika 17.10.2023 12:53